

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

אור ליום ועש"ק פ' נח, ד' מרחשון, ה'תשל"ז

יוצא לאור לש"פ נח, ב' דר"ח מרחשון, ה'תשפ"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ נח, בדר"ח מרחשון הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות אור ליום ועש"ק פ' נח, ד' מרחשון ה'תשל"ז, תרגום מאידיש.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

שלהי תשרי, ה'תשפ"ה
שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2024 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5785 • 2024

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

דפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת* ד' מרחשון, אור ליום ועש"ק פ' נח, ה'תשל"ז

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון שקודם דא"ח ואמר מאמר ד"ה אלה תולדות נח.

* * *

ב. הסיבה להתוועדות זו (אף שהתוועדות בזמן זה היא, לכאורה, דבר חידוש) —

היא בהמשך לכך שבחדשים האחרונים משתדלים לחזור מאמר-פתגם מרבתינו נשיאינו (וכן מתושב"כ ותושבע"פ בכלל) באופן כזה שמהמקום שבו חוזרים על דברי רבתינו,

— המקום שבו היו ד' אמות של תורה וד' אמות של תפלה של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר —

יגיעו הדברים תיכף בכל מקום שאפשר, ע"י השימוש בענינים שנעשו בהישג יד דוקא בשנים הכי אחרונות (כמו טלפון וכיו"ב), שזהו דבר שיתכן רק כאשר ההתוועדות היא בימי החול.

בהתוועדות דשבת ויו"ט — כיון שאז אסור להשתמש בטלפון וכיו"ב — מגיעים הדיבורים (בשעת מעשה) רק במקום מוגבל, ובנוגע לשאר המקומות — צריך לסמוך על כך שלאח"ז ימסרו גם שם את הענינים שדוברו,

או שמאחר שאלו הם דבריהם של רבתינו נשיאינו — וכאשר חוזרים אותם הרי הם נמשכים ובאים עוד הפעם לאויר העולם! — אזי הנשמה (דכל השייכים לזה) תשמע ותקלוט ("דערהערן") תיכף².

[ובפרט כאשר חזרת הדברים היא בעת רצון, ומכ"ש בזמן דמועדים

להמשיך את ההשגה .. בזה העולם .. עי"ז שמדברה .. ממשיכה לעוה"ז ואזי כשימשיכנה לעוה"ז יוכל אחר אף שהוא בסוף העולם להשיגה וכו".

(2) ומש"כ*

(* הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה בהוספות ללקו"ש חל"ה ע' 240 ואילך. במהדורא זו ניתוספו איזה מ"מ ע"י המו"ל.

(1) ראה מאה שערים (ע' כח — ולאח"ז במאמרי אדה"ז הקצרים ע' תסד) שהה"מ "הי' נוהג כשנפלה לו איזה השגה הי' אומרה בפה אף שלא יבינו השומעים .. בכדי

(* בגכ"ק לא נגמרה ההערה. המו"ל.

לשמחה³, ושמחה פורצת גדר⁴ — ובמילא תשמע ותקלוט זאת הנשמה בכל מקום].

אבל מאחר שמתקרבים אל הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יקויים היעוד "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו"⁵, היינו שהראי' תהי' (לא רק "בעין השכל הרוחני", אלא) "בראי' גשמית בעין הגשמי"⁶,

ועד, כמדובר כמה פעמים, שמהלשון "וראו כל בשר" (ולא "וראו כל עיני בשר", ע"ד "ותחזינה עינינו") מוכח שהבשר עצמו יראה (לא רק ירגיש אלא גם יראה) את כח הפועל בנפעל, ועד — ל"כבוד הוי'", לכן, בתור הכנה לזה, נעשית השתדלות לחזור דברים בימי החול גם ע"י טלפון, בכדי שדברי רבותינו נשיאינו [ה"מעיונות" המביאים לידי "קאתי מר"⁷] יישמעו ברגע כמימרא בכל קצוי תבל, גם ע"י הגוף הגשמי.

ג. כל האמור — בנוגע לכל עיני תורה. אבל כאשר המדובר הוא גם אודות מעשה בפועל (כולל — מבצעים וכיו"ב) — הרי מובן שיפה שמיעת הדברים שעה אחת קודם.

ד. ענין הנ"ל הוא גם ביאור נוסף על מ"ש בזהר⁸ (על הפסוק בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגו' נבקעו כל מעינות תהום רבה⁹), ש"בשית מאה שנין לשתיאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבויעי דחכמתא לתתא" — שבשנת ת"ר לאלף הששי יפתחו השערים של חכמת התורה (חכמתא דלעילא) וכן המעיונות של חכמות העולם (חכמתא לתתא).

והרי ראינו בפועל שבזמן ההוא התחיל הגילוי (לא רק לימוד לתלמידים במקום א', אלא לרבים ובפרסום) של רזין דאורייתא (תורת החסידות), החל מהבעש"ט שהתגלותו התחילה (בשנת תצ"ד) כמה שנים לפני "שית מאה שנין לשתיאה". וכן בנוגע לחכמות העולם, להבדיל — הנה החל משנים אלו נתגלו עיניים חדשים שקודם לכן לא ידעו אודותם¹⁰.

(7) אגרת הבעש"ט (נדפסה בסוף ספר בן פורת יוסף ובכ"מ).

(8) ח"א קיד, א (וראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 42 ואילך).

(9) פרשתנו ז, יא.

(10) וגם בהתקופה שלאחרי "שית מאה

שנין לשתיאה" — מדור לדור מתגלים יותר

העניינים דפנימיות התורה (כמבואר בארוכה

(3) שגם חוה"מ — בכללם (שו"ע אדה"ז

סתקכ"ט ס"ו. מ"מ שם הל' שבת סרמ"ב ס"א).

(4) ראה לקו"ת תזריע כ, ג. ובכ"מ.

ובארוכה, המשך שמח תשמח תרנ"ז ע' 49

(סה"מ תרנ"ז ע' רכג) ואילך.

(5) ישעי' מ, ה.

(6) ראה בארוכה שער האמונה פכ"ה.

ולכאורה, מהי השייכות של שני ענינים אלו — הגילוי של חכמת התורה, ושל חכמות העולם — שנאמרו שניהם בזהר בחדא מחתא?

ויתירה מזו: מה ש"בשית מאה שנין לשתיאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא", הרי זה בתור הכנה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו [כדברי הזהר שם "ויתתקן עלמא לאעלא בשביעאה"] — וא"כ אינו מובן: מהי השייכות ד"יתפתחון .. מבועי דחכמתא לתתא" (ההתפתחות בחכמות העולם) לגאולה העתידה? והביאור בזה, שהכוונה שבהתפתחות בחכמות העולם היא בכדי שישתמשו בהן "לעבודת ה' או לתורתו"¹¹, ובפרט — להפיץ את המעינות דפנימיות התורה (שנתגלו באותו הזמן), שענין זה, — הפצת המעינות, ובפרט כאשר ההפצה היא ע"י הענינים דחכמות העולם שנתגלו בזמן האחרון,

[שע"ז עושים מהם כלי למילוי תכליתם, שבאמצעותם יגיע דבר הוי' (תורה) וקול הוי' (מצות) — "בקולו תשמעו"¹²] בכל מקום ומקום —

הוא הכנה וכלי ליעוד "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו" שיתקיים בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ה. ומזה מובן ג"כ בנוגע לעניננו:

כמדובר בהתוועדות הקודמת¹³, פשטות הענין ד"ויעקב הלך לדרכו"¹⁴ מתחיל לאחר סיום וחותם חודש תשרי. הגם ש"ויעקב הלך לדרכו" ישנו גם בחודש תשרי גופא — במוצאי יום הכיפורים¹⁵, ובפרט במוצאי שמחת תורה, וכידוע¹⁶ מה שמסר רבינו נשיאנו שבלויבאוויטש הי' המנהג להכריז במוצאי שמח"ת "ויעקב הלך לדרכו" — הרי פשטות ענין "ויעקב הלך לדרכו" מתחיל לאחרי סיום וחותם חודש תשרי (אותיות רשית¹⁷), החודש הכללי של כל השנה כולה¹⁸.

14 לשון הכתוב — ויצא לב, ב.

15 המשך וככה תרל"ז רפצ"ו (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרלא).

16 ראה שיחת שמח"ת תרצ"ז סי"ד (סה"מ תיש"א ע' 240. סה"ש תרצ"ז ע' 205 [219]. רש"ג).

17 אוה"ת סוכות ע' א'תשנו.

18 אוה"ת שם. ברכה ע' א'תתסו. ד"ה צהר תעשה תש"ב פ"ג (סה"מ תש"ב ע' 49).

בלקו"ש ח"ז ס"ע 208 ואילך. תו"מ ח"ס ע' 128 ואילך), ועד ש"כד יהא קריב ליומא משיחא אפילו רביי דעלמא כו" (זהר שם קיח, א). ועד"ז הוא גם בנוגע לחכמות העולם, להבדיל.

11 תניא ספ"ח.

12 תהלים צה, ז. סנהדרין צה, סע"א.

13 דש"פ בראשית ס"ו.. (לעיל ע' ...).

וראה גם לקמן סי"ד ובהערה 88.

וע"פ האמור לעיל, מובן, שדבר נכון וטוב ביותר שההכרזה ד"ויעקב הלך לדרכו" תהי' באופן שכבר בשעת אמירתה בד' אמות של תורה ושל תפלה דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, תישמע ("זאָל זי דערהערט ווערן") תיכף ומיד בכל קצוי תבל [בכל מקום שאפשר להגיע אליו ע"י הענינים דחכמות העולם שנתגלו בזמן האחרון], לכל אחד מישראל, ועד גם לנדחי ישראל — שזוהי גם הכנה ל"נדחי ישראל יכנס"¹⁹, ע"י משיח צדקנו.

ו. השייכות המיוחדת של ההכרזה הנ"ל ("ויעקב הלך לדרכו") ליום זה בפרט:

ביום זה מילאו את השליחות שנתבקשה נמסרה בהתוועדות דשבת בראשית²⁰, שבתור המשך להקפות דשמע"צ ושמח"ת בד' אמות של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ילכו באותו הניגון ובאותן המילים — ב"קרית ארבע היא חברון"²¹, וגם בירושלים העתיקה המוקפת חומה, בביהכ"ס וביהמ"ד של כ"ק אדמו"ר הצ"צ (שכ"ק מו"ח אדמו"ר הוא ממלא מקומו) ועל-יד הכותל המערבי —

ולפני שעות ספורות — כפי שהגיעו הידיעות משם (ע"י הטלפון²²) — סיימו את מילוי השליחות [הן בחברון, הן על-יד הכותל המערבי והן בביהכ"ס וביהמ"ד צ"צ], ויתכן שעדיין ממשיכים שם בהתוועדות.

וכיון שההקפות שנערכו שם באות (כנ"ל) בהמשך להקפות דשמע"צ ושמח"ת, וקישרו זאת גם עם "מאָרש" של נצחון שמנגנים במוצאי יוהכ"פ (כפי שהנהיג כ"ק מו"ח אדמו"ר)²³,

— ובמילא, ההכרזה "ויעקב הלך לדרכו" שמכריזים עתה קשורה עם כל הפרטים של "ויעקב הלך לדרכו": עם ענין "ויעקב הלך לדרכו" כפי שהוא במוצאי יוהכ"פ; כפי שהוא במוצאי שמח"ת; וכן עם סיום וחותם ההקפות (בשנה זו) בחברון עיר האבות, ובירושלים "קרית חנה דוד"²⁴,

והרי לירושלים יש שייכות מיוחדת להקפות²⁵, שלכן, סיום וחותם

(25) להעיר שהיא מוקפת חומה (משנה ערכין לב, א. ובכ"מ) וגם לעת"ל אשר "פרוות תשב ירושלים" הרי נאמר "ואני אהי לה חומת אש" (זכרי' ב, ח"ט). נת' בד"ה צדקת פרזונו (תו"ח בשלח שמג, א [רלה, ג] ואילך). ד"ה בראשית תרע"ח, תרצ"ט (סה"מ תרע"ח ע' מו ואילך, תרצ"ט ע' 78).

(19) תהלים קמז, ב.

(20) ס' "... (לעיל ע' ...).

(21) לשון הכתוב — חיי שרה כג, ב.

(22) ע"ד הנ"ל סעיף ב' וג'.

(23) ס' המנהגים חב"ד ע' 59.

(24) ככתוב — ישעי' כט, א.

הפסוקים שאומרים לפני ההקפות (בכדי להביא ראי' מן התורה על ענין ההקפות²⁶) הוא "כי²⁷ מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

וכן לחברון יש שייכות מיוחדת לענין "ויעקב הלך לדרכו" — הנתינת-כח שצריך לקחת על כל השנה מחודש תשרי (חודש הכללי), כדלקמן.

ז. במועדי חדש תשרי — שמהם צריך לקחת השפעה בעבודת "ויעקב הלך לדרכו" במשך כל השנה — ובפרט בר"ה (המועד הראשון בתשרי) ובשמע"צ ושמח"ת (סיום וחותם כל המועדים דחודש תשרי) — מודגש הענין דאהבת ישראל, שהוא "יסוד ושרש כל התורה"²⁸:

בשבת שלפני ר"ה קורין "אתם נצבים היום כלכם גו"²⁹, שפירושו "לאחדים כאחד"³⁰. והתאחדות זו היא הקדמה לענין "שתמליכוני עליכם"³¹ בר"ה³².

וכן גם בשמע"צ ושמח"ת (שקביעותם בימי השבוע היא כב' הימים דר"ה³³) מקריבין "פר אחד איל אחד"³⁴, לפי שכל בניי (מראשיכם שבטיכם עד חוטב עציך ושואב מימין) נעשים אז מציאות אחת, וכמרוז³⁵: "פר יחידי למה כנגד אומה יחידה".

והתאחדות זו של כל בניי המודגשת במועדי החודש הכללי (ובפרט בר"ה ושמע"צ ושמח"ת) צריך לקחת על כל השנה כולה — שיהי' "ואהבת לרעך כמוך"³⁶, לאהוב יהודי אחר כמו את עצמו, שהרי גם רעהו — (בלשון הצ"צ³⁷) "עצמו ובשרו הוא".

ראשי עמ", "שכולם מתאספים יחד להיות לאחדים כאחד" — עיי' "ויהי בישורון מלך" (ברכה לג, ה).

(33) ראה גם ת"מ חפ"ב ס"ע 137. וש"נ.

(34) פינחס כט, לו.

(35) סוכה נה, ב. וראה לקו"ש ח"ט ע' 233.

וע"פ המבואר בלקו"ש שם, שהענין ד"אומה יחידה" שבשמע"צ מתבטא (בעיקר) בהריקודים דהקפות — תובן יותר השייכות דחברון ומערת המכפלה (ראה לקמן ס"ח וט') לענין ההקפות.

(36) קדושים יט, יח.

(37) סהמ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל

פ"א (דרמ"צ כח, ב). וראה ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד.

(26) ד"ה לעושה נפלאות תש"ד קרוב לסופו (סה"מ תש"ד ע' ...). וראה בארוכה שיחת יום שמח"ת דאשתקד סט"ו ואילך (ת"מ חפ"ב ע' 166 ואילך).

(27) ישע"י ב, ג.

השייכות דפסוק זה להקפות — ראה בארוכה שיחת ליל שמח"ת דאשתקד ס"ד ואילך (ת"מ שם ע' 138 ואילך).

(28) תניא פרק לב (משבת לא, א).

(29) ר"פ נצבים.

(30) לקו"ת ר"פ נצבים.

ביאור הדיוק דב' לשונות אלו — "לאחדים" ו"כאחד" — ראה לקו"ש ח"ד ע' 1141 ואילך.

(31) לשון רז"ל — ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(32) ראה לקו"ת שם, שע"י "בהתאסף

וההתאחדות של כל בני מרומזת בחברון, כדלקמן.

ח. על הפסוק "בקרית ארבע היא חברון"³⁸ איתא בזהר³⁹: "בקרית ארבע אלו הארבע יסודות, היא חברון שהיו מחוברים בגופו".

ומובן, שחיבור ד' היסודות בגוף האדם, אינו רק שכל ארבעת היסודות נמצאים יחד במקום אחד (גוף האדם), אבל כל אחד מהם הוא ענין בפני עצמו⁴⁰ — אף שגם כאשר כמה דברים נמצאים יחד בכלי אחד מצטרפים הם בנוגע לכמה דינים⁴¹,

[ובדוגמת מצות נטילת ד' מינים, שאע"פ ש(מצד זה שע"י מצוה זו ממשיכים את המקיף של הסוכה בפנימיות⁴²) צריך שיהיו ארבעה מינים נפרדים [והרי ע"פ המבואר במדרשי חז"ל⁴³ בענין הד' מינים מובן שהם בדוגמת ד' היסודות⁴⁴], אעפ"כ, הרי הם מצוה אחת.

ועד"ז גם בכללות המצוות, שאע"פ שיש לכל מצוה תוכן מיוחד [עד שישנן מצוות שהן בקו החסד, ויש מצוות שהן בקו הגבורה (היפך קו החסד)], אעפ"כ, הנקודה התיכונה בכל המצוות אחת היא — הרצון העליון, שהוא למעלה מהתחלקות⁴⁵, וכנוסח הברכה השווה בכל המצוות — "אשר קדשנו במצותיו וציונו". ואפילו כאשר הרצון העליון נמשך ובא בפרטים — כוללת כל מצוה את כל שאר המצוות, שלכן "העוסק"⁴⁶ במצוה פטור מן המצוות⁴⁷].

אבל ענין "חברון" שבגוף האדם הוא באופן של התאחדות גמורה, עד שאי אפשר להפריד ולחלק בין היסודות ולומר שזה איש וזה מים וכו', אלא הם מציאות אחת — גוף האדם.

וכשם שהדברים אמורים בנוגע לגופו של כל אדם (בנ"י) בפרט,

סקי"ד — וגם ד' היסודות "הם ד' אותיות

הוי"ו" (לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב).

(45) שהרי "הרצון דמצות הוא בחי רצון

עצמי שאינו מורכב בשום דבר" (המשך

תריס"ו ע' נה [ס"ע עה ואילך]), ו"כל המצות

מתייחסים אל העצמות" (סה"ש תורת שלום

ס"ע 190 ואילך). ולהעיר, שגם המדידה

שבמצוות, מה "שדבר זה מצוה ובאופן כך

וכך דוקא" הוא "לפי נושא העצמות" (המשך

הנ"ל ס"ע תקכא [תרפ"ז]).

(46) סוכה כה, סע"א. וש"נ.

(47) ראה המשך הנ"ל ע' סח [צב]. ע'

תקכב [תרפח]. ובכ"מ.

(38) חיי שרה כג, ב.

(39) ח"א קכב, ריש ע"ב (במדרש הנעלם).

(40) בלשון הרגזובי הרכבה שכנית —

ראה מפענח צפונות פ"ח. וש"נ.

(41) ראה שו"ע יו"ד ששכ"ה ס"א.

(42) סידור (עם דא"ח) רסג, סע"ג [שפה,

ב] ואילך. וככה שם פפ"ד. פפ"ז (סה"מ

תרל"ז ח"ב ע' תרו. ס"ע תריב ואילך). המשך

תריס"ו ע' לב [מה]. ובכ"מ.

(43) ויק"ר פ"ל, יב.

(44) ראה אוה"ת שמע"צ (ריש ע'

א'תשפח) שד' מינים שבלולב הם כנגד ד'

אותיות הוי"ו — וראה ט"ז או"ח סתרנ"א

שבכדי שתתהווה מציאות גוף האדם לא די בכך שארבעת היסודות נמצאים במקום אחד; ולא מספיק אפילו שכל אחד מארבעת היסודות יתן מקום ליסודות האחרים ולא ינגד להם, ויתירה מזו — שהם משלימים זא"ז, אלא נדרש שכל ארבעת היסודות יהיו מציאות אחת — עד"ז הוא גם בנוגע לכללות כל ישראל, ש"כל ישראל גוף אחד"⁴⁸, שלא מספיק שיהודי אחד אינו מנגד לזולתו, אבל אעפ"כ כל אחד מהם הוא מציאות בפני עצמו — "שלי שלי ושליך שליך"⁴⁹, ויתירה מזו — שמקבל מזולתו ומרגיש שמשגי את שלימותו באמצעות זולתו, אלא צריכה להיות התאחדות גמורה, שיאמר "שלי שליך כי (גם חברי) עצמו ובשרו הוא"⁵⁰.

ואעפ"כ שכל יהודי הוא "אבר" בפני עצמו — הרי מה שבני נתחלקו "לענפים ולניצוצות רבות בגופות מיוחדות"⁵¹ הוא (לא לשם ענין ההתחלקות, אלא אדרבה) בכדי שתהי' העבודה והשלימות של "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם"⁵², שהרי בכדי שתהי' "אגודה" מוכרח שיהיו פרטים מחולקים.

וכאשר נעשית מהפרטים "אגודה אחת" — הרי זו מעלה יתירה מ"אחת" מעיקרא⁵³, וע"ד המבואר בכ"מ⁵⁴ העילוי שב"אחד" לגבי "יחיד".

ט. ענין הנ"ל (בנוגע לחברון) — מודגש ביתר שאת ב"מערת המכפלה", שהיא "כפולה בזוגות"⁵⁵, ועד"ז גם בשם "קרית ארבע" שהוא "על שם ארבע זוגות"⁵⁶:

ד' הזוגות הם ארבעה ענינים נפרדים, ועד לאופן שמן הקצה אל הקצה: אברהם (ושרה) הוא ענין החסד והאהבה; יצחק (ורבקה) — ענין הגבורה, הצמצום; יעקב (ולאה) הוא ענין הרחמים; ואדה"ר (וחוה) הוא בחי' כתר⁵⁷,

ואעפ"כ, המערה שבה נמצאים היא מערה אחת ויחידה, ונקראת "מערת" לשון יחיד (ולא "מערות" לשון רבים).

48) סהמ"צ להצ"צ שם רפ"א (מטעהמ"צ "כאחד"). ח"ט ע' 160.
 49) ראה אבות פ"ה מ"י.
 50) סהמ"צ שם ספ"א.
 51) לשון הצ"צ בסהמ"צ שם.
 52) נוסח התפלה דר"ה ויוהכ"פ.
 53) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד שם ע'
 54) תו"א וארא נה, ב. ובכ"מ.
 55) עירובין נג, א. פרש"י עה"ת ח"ש כג, ט.
 56) עירובין שם. פרש"י שם, ב.
 57) ראה אוה"ת שה"ש ס"ע שצ ממאו"א א, קד. וראה לקו"ת ויקרא א, ב.
 1142 ואילך (שוהי המעלה שב"לאחרים" על

והוא הדבר גם בנוגע לכל העיר (חברון) שנקראת "קרית ארבע" — "קרית" לשון יחיד.

יו"ד. ומזה מובן עוד יותר עד כמה מופרכת הסברא הפראית⁵⁸ ("די ווילדע סברא") לערוך חלוקה והפרדה ח"ו במערת המכפלה.

נוסף לכך שזהו דבר הפשוט שאף אחד לא יכול לבוא בטענות על מערת המכפלה, כיון שהכל מודים (על המפורש בתושב"כ) שאברהם אבינו קנאה ושילם עבורה ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר⁵⁹.

בנוגע לכל ארץ ישראל שייך שאומות העולם יוכלו לטעון איזו טענה, ויש צורך להשיב להם "כל הארץ של הקב"ה היא . . ברצונו נטלה מהם ונתנה לנו"⁶⁰; אבל בנוגע למערת המכפלה הרי מלכתחילה אין נתינת מקום לטענות, מאחר שאברהם אבינו קנאה — בעד ארבע מאות שקל כסף (קנין גם ע"פ דינא דמלכותא ומנהגי העולם), ואזי "ויקם גו' השדה והמערה אשר בו גו' לאברהם למקנה (גם) לעיני בני חת גו'"⁶¹.

יא. כמדובר כמה פעמים, הנה מצד החושך הכפול והמכופל שבו נמצאים, זקוקים לגוי, להבריל, כדי ללמוד ענינים הכי פשוטים:

בעת שהעלו את ההצעה הפראית והמשונה האמורה לעיל, לערוך חלוקה והפרדה במערת המכפלה,

— והחושך גדול כ"כ עד שהצעה זו הוצעה ע"י יהודי שבידו סמיכה לרבנות, ואת דבריו אלו אמר בתור רב.

אפילו מצד פוליטיקא אין מקום להציע הצעה כזו, כיון שהדבר נותן מקום לגוי לטעון שעל מחצה מודים גם בני" ששייך אליו.

ועאכ"כ כאשר הלה אמר הצעה זו בתור רב, כאילו ר"ל ע"פ תורה שייכת (ח"ו) חצי מערה לאינם-יהודים!

ובכן, כאשר יצאו בהצעה זו —

התייצב ישמעאלי ובפיו טענה רועשת ("א שטורעמדיקע טענה"): היות שזה למעלה מאלף שנים שהם (הישמעאליים) מתפללים שם, היתכן לחלק את המערה וליטול מהם חלק ממנה.

60 רש"י עה"ת בתחלתו. ולהעיר שמלשון רש"י "הם אומרים להם כו" מוכח, שמענה זו מתקבלת גם אצל או"ה. וראה סנה' שם.
61 ח"ש שם, ידיח.

58 להעיר שעל ישמעאל נאמר "הוא יהי פרא אדם" (לך לך טז, יב).
59 ח"ש שם, טז. ב"ר פע"ט, ז. ולהעיר מסנה' צא, א.

מדוע יצא הישמעאלי בטענה זו — הרי זו הוראה מלמעלה ליהודי⁶², שעליו לדעת מה שיהודי צריך לטעון.

[לגוי אין בחירה, כמבואר בכ"מ בספרי חקירה קבלה וחסידות⁶³. וכמובן גם מזה שכת הבחירה הוא מצד ש"הן⁶⁴ האדם הי' כאחד ממנו⁶⁵ — והרי זה שייך רק בישראל].

הישמעאלי עצמו מודה ששייכותם למערת המכפלה היא לערך אלף שנה בלבד. ואילו קודם לכן — לא היתה שייכת אליהם ניותר על כן: לא היתה כלל אפילו אפשרות שתהי' שייכת אליהם, שהרי כל מציאותה של "דת ישמעאל" היא לערך בת אלף וארבע מאות שנה בלבד,

ובנוגע לאלפי השנים שקודם לכן — מאז ש"שמה⁶⁶ קברתי את לאה⁶⁷ (ואף קודם לכן: מאז שאברהם אבינו קנאה) — הרי הכל מודים שבנ"י היו שם בעלי-הבית היחידים.

וא"כ, בטענה (הנ"ל) של הישמעאלי גופא ישנו מענה ברור, שאין סברא כלל ליטול ח"ו מיד בני"י את בעלותם במערת המכפלה — אפילו בחלקה: אם אי אפשר ליטול חלק מהמערה מיד הישמעאלים מצד זה שהם נמצאים שם למעלה מאלף שנה — הרי במכש"כ וק"ו שאי אפשר ליטול ח"ו חלק מן המערה מיד בני"י, שבעלותם עלי' היא אלפי שנה לפני שנעשית כל המציאות של דת ישמעאל⁶⁸.

ולפלא וצער הכי גדול, שלאחרי שניתנה הוראה גלו' וברורה (מה צריכים בני"י לטעון) באמצעות גוי,

68) והרי טענתם על מערת המכפלה [מה שהתפללו שם יותר מאלף שנה] היא — לא להיותם בני ישמעאל בן אברהם* כי אם — מצד תפלתם — דת ישמעאל.

(* וגם בנוגע לזה אין להם שום טענה — כי: (א) כשקברו שמה את יצחק ואת רבקה אשתו — נשללה טענת ישמעאל (אוה"ח שם). (ב) גם (לפנ"ז) בעת שקנה אברהם את מערת המכפלה — הרי קנה אותה לקבור בה את שרה, והרי שרה היא שאמרה "גרש גי' כי לא יירש בן האמה" (וירא כא, יו"ז). (ג) ועיקר: ידוע שהערביים דעתה אינם בני ישמעאל כלל (וראה לקו"ש חט"ו ע' 153 ואילך. וש"ו).

62) כידוע כמה סיפורים בזה מהבעש"ט ותלמידיו (ראה גם תו"מ חע"ו ע' 432. חע"ז ע' 256. וש"ג).

63) ראה אג"ק חט"ז ס"ע צב. וש"ג.
64) בראשית ג, כב.
65) רמב"ם הל' תשובה רפ"ה*. לקו"ת אמור לח, ב.

66) ויחי מט, לא.
67) ואז "החזיק הוא (יעקב) במערה" ולא יוכל עשו (או בניו) לערער ולטעון שהמערה שלו (רמב"ן ויחי שם. וראה עד"ז אוה"ח שם).

(* על הגליון יש סימן בכי"ק לעיין בעוד ספרי הרמב"ם. ואולי הכוונה לשמונה פרקים פ"ח. המו"ל.

— כי מצד זה ש"לא זכיננו", לא תפסו זאת בני מעצמם (הגם שזוהי טענה הכי פשוטה), והוצרכו ללמוד זאת מגוי —
לא תפסו שבטענת הגוי גופא "נמצאת" הטענה הכי ברורה שכל מערת המכפלה שייכת לבני".
ועד"ז גם בנוגע לחברון כולה, כמדובר בארוכה בהתועדויות הקודמות⁶⁹, שכל חברון שייכת ללויים,
ועד"ז גם בנוגע לא"י כולה, שמאז שהקב"ה אמר לאברהם "קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה"⁷⁰ (שאו עשה אברהם קנין בא"י⁷¹), ולאח"ז אמר הקב"ה "לזרעך נתתי את הארץ הזאת — כבר נתתי"⁷²,
הנה מאותה שעה ואילך נעשתה א"י כולה אחוזת עולם לעם עולם, ע"י מלך העולם.

יב. שלימותה של ארץ ישראל קשורה עם שלימות עם ישראל, ועם שלימות התורה, וכן עם שלימותו של הקב"ה כביכול,
— שהרי כל זמן שבני נמצאים בגלות אזי גם שכינתא בגלותא⁷³. וכיון ש"אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו"⁷⁴, הרי שהשלימות דגדול הוי' קשורה לשלימות דעיר אלקינו —
ולכן כאן המקום לעורר עוד הפעם על המבצעים הכלליים [נוסף על "מבצע אהבת ישראל" שיש לו שייכות מיוחדת לחברון ומערת המכפלה, כמדובר לעיל], החל מ"מבצע תורה" — שע"י לימוד התורה מעמידים הבנין (ע"ד שתי אבנים בונות שתי בתים כו'⁷⁵) דתושב"כ ותושבע"פ, "עיר אלקינו"⁷⁶,
ולאח"ז נמשך ובא ב"מבצע תפילין" וב"מבצע מזוזה" — שבהם (תפילין ומזוזה) כתובות פרשיות מן התורה,

(74) כ"ה בכ"מ. וראה זח"ג ה, א. זו"ח תשא (מד, א) — בשינוי לשון.
(75) ספר יצירה פ"ד מי"ב (מט"ז ע"פ נוסח האריז"ל).
(76) ראה גם ד"ה אור לארבעה עשר ת"ש פ"ג (סה"מ ה'ש"ת ס"ע 39) השייכות דאותיות התורה לעיר אלקינו.

(69) דשמח"ת ודשבת בראשית (לקו"ש חכ"ה ע' 91 ואילך).
(70) לך לך יג, יז.
(71) ראה ב"ב ק, א. ירושלמי קדושין פ"א ה"ג. וראה פרשת דרכים דרוש ט.
(72) לך טו, יח. ירושלמי חלה פ"ב ה"א.
(73) ראה מגילה כט, א. וראה לקו"ש ח"ט ע' 179.

ולאח"ז נמשך ובא ב"מבצע צדקה", "מבצע בית מלא ספרים — יבנה וחכמי",

וכן ב"מבצע נרות שבת קודש", "מבצע כשרות", "מבצע טהרת המשפחה" — שג' מבצעים אלו שייכים זל"ז (כדלקמן סי"ח),

ועד שנמשך ובא ב"מבצע חינוך" — שכולל גם החינוך" (ע"ד חנוכת המשכן וביהמ"ק) של כל העולם שייעשה דירה לו ית', שיהי "ושכנתי בתוכם" 78 ע"ד שהי' במקדש — החל מ"מקדש המדבר" 79, ולאח"ז במקדש ראשון ומקדש שני, ובקרוב ממש — במקדש השלישי.

יג. מובן בפשטות, שביחד עם עשרת המבצעים הנ"ל, מחוייבים לקיים כל תרי"ג מצוות, והדיבור (בעיקר) בנוגע למבצעים הנ"ל — הוא מצד היותן מצוות כלליות (כמשנ"ת פעמים רבות) שבמילא מסייעות לקיום כל המצוות בנקל יותר,

[וע"ד מאמר רז"ל⁸⁰ "בא דוד והעמידן על אחת עשר כו' בא ישעי' והעמידן על שש כו' בא חבקוק והעמידן על אחת כו'", שפירוש "והעמידן" הוא שעליהן (מצד היותן ענינים כלליים⁸¹) עומדות כל תרי"ג מצוות].

ופשוט, שצריכה להיות ההשתדלות בכל תרי"ג מצוות, ועד לדקדוק קל של דברי סופרים, וגם במנהג ישראל [שמנהג ישראל תורה הוא⁸²],

ועד שצריכה להיות ההשתדלות שגם עניני הרשות יהיו חדורים בקדושה — "כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁸³, ו"בכל דרכיך דעהו"⁸⁴.

וזוהו תוכן ההכרזה ד"ויעקב הלך לדרכו", שגם כאשר איש ישראל הולך "לדרכו", הדרך שלו (עניני הרשות) — היא ניכר בה שזוהי דרכו של יעקב, דרך ישראל סבא.

יד. וזהו גם החידוש ד"ויעקב הלך לדרכו" כפי שהוא לאחרי חודש תשרי לגבי היותו במוצאי יוה"כ"פ (ואפילו במוצאי יום שמח"ת):

(80) מכות כד, א.	(77) ראה פרש"י*
(81) חדא"ג מהרש"א שם.	(78) תרומה כה, ח.
(82) ראה תוד"ה נפסל (מנחות כ, ב).	(79) לשון הרמב"ם הל' ביהב"ח פ"א
ובכ"מ (ראה לקו"ש ח"ד ע' 1080. ועוד).	הי"ב.
(83) אבות פ"ב מי"ב.	
(84) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות	(* בגכ"ק לא נגמרה ההערה. ולכאו'
ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א.	הכוונה לרש"י לך יד, יד. המו"ל.

ענין "ויעקב הלך לדרכו" שבמוצאי יוהכ"פ הוא (בעיקר) בנוגע ל"דרכו" ד"ושמרו דרך הוי"ם⁸⁵ — תורה ומצוות, כיון ש"מיום הכפורים עד החג כל ישראל עסוקין במצוות, זה עוסק בסוכתו וזה בלולבו"⁸⁶.

ועד"ז גם בנוגע לענין "ויעקב הלך לדרכו" שבמוצאי שמח"ת בימים שבחודש תשרי — וכן בתחילת חודש חשוון, עד ז' חשוון, שאז הגיע אחרון שבישראל בחזרה למקומו מעלייתו לרגל⁸⁷ — כיון שאז עדיין "עסוקין בעניני הרגל"⁸⁸.

משא"כ ענין "ויעקב הלך לדרכו" שלאח"ז — הוא בעניני הרשות, שגם בהם יהיו ניכרים הענינים שלוקחים (המועדים של) חודש תשרי.

טו. עוד ענין בנוגע להמשך סיום ההקפות במערת המכפלה (נוסף להמדובר לעיל (ס"ז-ט) שלמערת המכפלה יש שייכות מיוחדת לשמע"צ ושמח"ת):

איתא בקונטרס ההשתטחות⁸⁹: "שכל התפלות צריכות לעלות למעלה דרך פתח של ג"ע הארץ, וע"כ התפלה שמתפללים אצל מערת המכפלה⁹⁰ היא רצוי ומקובלת מאד, לפי שיש קבלה בדינו⁹¹ ששם הי' פתחו של ג"ע ממש".

ומזה מובן, שע"י ההקפות [שגם הם נקבעו בסדר התפלה] במערת המכפלה, שנעשו בתור המשך להקפות בשמע"צ ושמח"ת שנערכו כאן — נתוסף עליו בהקפות (דשמע"צ ושמח"ת) שבכל העולם כולו, וכן בענין "כי מציון תצא תורה ודבר הוי' מירושלים" [סיום וחזרת הפסוקים הנאמרים לפני הקפות], שדבר הוי' מירושלים יגיע בכל העולם כולו, עד לפנה הכי רחוקה,

ובפרט שלאחרי ההקפות בחברון המשיכו את ההקפות בירושלים עיר העתיקה — ירושלים האמיתית.

טז. נוסף לזה: ע"פ המבואר בכ"מ⁹² שהטעם שדוד המלך הי'

אופן רמט): "כל תפלות שלנו עולות למעלה דרך מערת המכפלה".

וצריך ביאור לתוהו זה עם הידוע (ברכות ל, א. שו"ע או"ח סצ"ד), שהתפלות עולות דרך ירושלים וביהמ"ק. ואכ"מ (וראה לקו"ש חכ"ה ע' 98 הערה 69).

91 צע"ק, שהרי מפורש הוא בזהר ח"א פא, רע"א. קכו, א. ועוד.

92 קונטרס בעניני כולל חב"ד (אג"ק

85 וירא יח, יט.

86 ויק"ר פ"ל, ז.

87 תענית יו"ד, א (במשנה).

88 ש"ך חו"מ סמ"ג סקמ"ז. ושם,

שמטעם זה — "אחר הרגל" הוא "ט"ו יום אחר הרגל" גם בזמן הגלות ובחור"ל.

89 לאדמו"ר האמצעי (?) — מאמרי

אדמו"ר האמצעי קונטרסים (ע' כז).

90 ראה ילקוט ראובני פ' ח"ש (ממג"ע

תחילה מלך בחברון ורק לאח"ז נעשה מלך בירושלים⁹³ הוא לפי שבכדי להיות מלך בירושלים הוצרך תחילה "להתקשר באבהן שלשה בחי' חג"ת", — ובפרט, כפי שמוסיף כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁹⁴, שזה שהוצרך דוד להיות תחילה בחברון הוא (לא רק כדי "להתקשר באבהן .. חג"ת", אלא) גם מצד מה שחברון היא בחי' כתר מלכות⁹⁵ —

מובן עוד יותר, שע"י ההקפות בחברון (לפני ההקפות בירושלים) נפעל הענין ד"כי מציון תצא תורה ודבר הוי' מירושלים" ביתר שאת וביתר עז,

וזוהי גם הכרזה גלוי' לעין כל, שחברון כולה וירושלים כולה, וארץ ישראל כולה, ניתנו בברית עולם, לעם עולם, ע"י התורה הנצחית — תורת עולם, מאלקי עולם.

יז. ומזה מובן גם, שנוסף לכך שמגיעה נתינת תודה והכרת טובה לשלוחים שערכו הקפות בחברון ובירושלים (בתור המשך להקפות דשמע"צ ושמח"ת שנערכו בד' אמות של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו), שע"י גם הכריזו (כאמור לעיל) שבנ"י הם בעלי-הבית היחידים על ארץ ישראל כולה,

הנה נוסף לזה: כיון שע"י ההקפות שם נסתיימו ונשלמו⁹⁶ ההקפות דשמע"צ ושמח"ת בכל העולם,

יש איפוא לקחת את הנתנת-כח מזה על כל השנה בענין "ויעקב הלך לדרכו", החל מעשרת המבצעים הכליים (כמדובר לעיל סי"ב), ובפרט במבצע אהבת ישראל שיש לו שייכות מיוחדת לחברון ומערת המכפלה (כנ"ל סי"ז-ט).

יח. ומובן מאליו, שלכל לראש צריכה להיות ההתעוררות וההשתדלות במבצעים שהזמן גרמא, שזהו מבצע נרות שבת קודש (כיון שנמצאים עתה ביום ערב שבת),

וכיון ש"נר דלוק" קשור ל"שלחן ערוך"⁹⁷ ול"מטה מוצעת"⁹⁸ —

<p>בקונטרס שם. 96) גם מלשון שלימות. 97) כמובן מזה ש"עיקר מצות הדלקת הנרות הוא נר זה שאוכל אצלו" (שו"ע אדה"ז רסרס"ג).</p>	<p>אדמו"ר מהורש"ב ח"ד ע' קצב) בשם אדמו"ר האמצעי (אג"ק אדהאמ"צ ס"ע קסח ואילך). וראה גם אוה"ת נ"ך ע' לה ובהמצוין שם. 93) שמואל-ב ה, ה. 94) קונטרס הנ"ל שם. 95) רמ"ז לזח"ג קנח, ב — הובא שבת פ"ל ה"ה.</p>
--	--

לכן מוכן שביחד עם ההתעוררות על מבצע נרות שבת קודש באה גם ההתעוררות על מבצע כשרות האכילה ושתי ועל מבצע טהרת המשפחה. וזהו טעם נוסף לכך שבחרו ביום זה (שלילו הוא ליל ערב שבת) לקיום התוועדות זו (וההכרזה "ויעקב הלך לדרכו") — על מנת לעורר במיוחד על ג' המבצעים הנ"ל, שענינם הוא⁹⁹ בני (מטה מוצעת) חיי (נר — הוי" נשמת אדם¹⁰⁰ — דלוק) ומזוני (שלחן ערוך). ובפרט שג' מבצעים אלו יש להם שייכות מיוחדת לד' הזוגות הנמצאים במערת המכפלה, כדלקמן.

יט. כנזכר לעיל (במאמר¹⁰¹), איתא בזהר¹⁰² שכאשר "יתחזי האי קשת .. בגווי נהירין .. כדין צפי לי' למשיח". וידוע הביאור בזה¹⁰³, שג' גווי הקשת הם ג' הקוים חג"ת, וכללות הקשת [שהיא "אות ברית ביני ובין הארץ"¹⁰⁴] היא בחי' מלכות. וזוהי השייכות בין קשת בגוויין נהירין למשיח — שבביאת משיח יהי' היחוד דחג"ת ומלכות. ויש לזה גם שייכות מיוחדת למערת המכפלה — שהרי ג' האבות, חג"ת, הם בדוגמת ג' גווי הקשת, ועי"ז שג' האבות — ג' רגלי המרכבה (חג"ת) — מתקשרים עם הרגל הרביעית (דוד¹⁰⁵, מלכות), נפעל "וירם¹⁰⁶ קרן משיחו",

והדבר מרומז ב[זוג הרביעי] אדה"ר, כיון שאדה"ר הוא בדוגמת משיח¹⁰⁷. וכידוע שאדה"ר הוא בחי' חי', ומשיח הוא בחי' יחידה¹⁰⁸ — והרי חי' ויחידה שייכים זל"ז¹⁰⁹.

וזוהי גם השייכות של ג' המבצעים הנ"ל [מבצע נרות שבת קודש, מבצע כשרות ומבצע טהרת המשפחה] לד' הזוגות שבמערת המכפלה: ג' המבצעים הנ"ל [שענינם הוא בני חיי ומזוני⁹⁹] — הם בג' הקוים

107 להעיר גם מזח"א שם, שאדה"ר ודוד שייכים זל"ז.

108 ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תרצ"ט (השני (סה"מ תרצ"ט ע' 207)) בשם הרמ"ז. וראה לקו"ת (להאריז"ל) בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. לקו"ת צו (ת, ב ואלך). שם סוף שה"ש. וש"נ.

109 שלכן, גם בחי' חי' "נקראת ג"כ יחידה בד"כ .. ובוזה נכלל חי' ויחידה בכלל בחי' נשמתא לנשמתא" (סה"מ עת"ר ס"ע קסב [ריש ע' רכ]).

99 הביאור בזה — ראה לקו"ש ח"ב ע' 509 (ת"מ ח"א ע' 23 ואלך).

100 משלי כ, כז.

101 לעיל ע' ..

102 ח"א עב, ב.

103 ראה נצו"א לזהר שם. וראה המשך והחרים תרל"א ע' עח (סה"מ תרל"א ח"א ע' שנה).

104 נח ט, יג.

105 זהר ח"א רמת, ב. ח"ג רסב, ב. ובכ"מ.

106 שמואל"א ב, יר"ד.

חג"ת¹¹⁰; ועי"ז שהם נעשים באמצעות נשי ישראל [שהרי הן שנצטוו ביחוד על ג' מצוות אלו]¹¹¹ — נמשכים ג' הקוין למטה במלכות.

כ. כדי לקשר זאת עם ענין של מעשה בפועל¹¹² — יחלקו עתה שקלים לכל אלו הנמצאים כאן (כולל בעזרת נשים) ויעשו שלוחים לתת זאת לצדקה,

[הגם ש"בלילה אינו זמן ראוי לצדקה"¹¹³ — הרי אין זה נוגע לנדוד, כיון שעתה נותנים זאת רק לשלוחים, והשלוחים יתנו זאת לצדקה רק מחר ביום]¹¹⁴,

שגם צדקה היא בספירת המלכות¹¹⁵, שבה נמשכים (ונכללים) ג' הקוין שלמעלה ממנה — "מאסף לכל המחנות"¹¹⁶, ועד שבמצות צדקה נכללות כל המצוות¹¹⁷.

וכנהוג בזמן האחרון, יתנו את השקלים ל"טנקיסטים", והם יחלקו לכל אחד ואחת שני שקלים. שקל אחד — לתת לצדקה בתור שליח, והשקל השני — לנצל כפי רצונו.

כא. כיון שהדבר קשור עם מבצע נרות שבת קודש — מהנכון ביותר, שהנשים ובנות שעליהן יפעלו (במשך יום המחר) להתחיל להדליק נרות שבת קודש, יתנו להן שני מטבעות שמספרם עשר (שני "דאיימס", ועד"ז בכל מדינה שבה שומעים עתה את ההתוועדות),

שע"י שני מטבעות אלו יחד (שכל אחד מהם הוא עשר גרה) — יהי' זה "שקל הקודש" שלם, "עשרים גרה השקל"¹¹⁸,

והדבר יפעל להקל ולהעניק את הנתינת-כח להדליק נרות שבת קודש (מחר, והחל ממחר עד סוף כל הדורות), וזאת — "בחדוה דלבא וברעותא"¹¹⁹,

114 ראה שעה"כ שם, שהאריז"ל הי' נותן (בלילה) לגבאי צדקה, ולא לעני (וראה גם תו"מ חע"ט ס"ע 63 ואילך. וש"נ).

115 ראה פרדס שער ערה"כ מערכת צדקה. וראה גם לקו"ת נצבים נא, ג. ובכ"מ. 116 זח"ג קצו, א. קה"י מע' דן.

117 ראה תניא אגה"ק סל"ב. וראה תניא פל"ז.

118 תשא ל, יג. ועיין דרושי דמחצה"ש (בתו"א וכו') הביאור בזה.

119 זח"א מח, ב.

110 להעיר מביאווה"ז להצ"צ ר"פ וירא (ממא"א ב, טז) שבני חיי ומזוני נמשכים מג"ר חב"ד — והרי ג' המוחין חב"ד הם בג' הקוין. וראה "חנוך לנער" ע' 48 ואילך.

111 ראה ב"ר ספי"ז. תנחומא ס"פ נח וס"פ מצורע.

112 להעיר מרמב"ן עה"ת לך לך יב, ו. דרשות הר"ן ד"ב.

113 נגיד ומצוה (בתפלת שחריית). שער הכוונות (תפלת ערבית ד"א). ועוד. וראה הביאור בזה בלקו"ש ח"ט ע' 292 (אג"ק ח"ב ע' קנב).

ופעולה זו תביא עמה גם את שני המבצעים הנוספים שנמסרו במיוחד לנשי ובנות ישראל¹¹¹ — מבצע כשרות ומבצע טהרת המשפחה (אשר כאמור לעיל (סי"ח) שייכים ג' מבצעים אלו זל"ז),

ועי"ז שמצרפים לג' מבצעים אלו — בחי' חג"ת (כנ"ל סי"ט), את מבצע צדקה — בחי' מלכות (כנ"ל ס"כ), נעשה הדבר בדוגמת "קשת בגוויני נהירין"¹²⁰, ואזי "כדין צפי לי' למשיח"¹²².

כב. כיון שנמצאים עתה בערב שבת — הנה היות שלפני "המבדיל" .. בין יום השביעי לששת ימי המעשה" נאמר "המבדיל" .. בין ישראל לעמים"¹²¹ — הרי כאן המקום להדגיש ולהבהיר ולהזכיר, שמוכרח להיות גיור כהלכה דוקא, ובשעה שזהו באופן אחר ח"ו — אין הדבר כשר והגון ("טויג דאָס ניט") לשני הצדדים, הן לבנ"י והן לאו"ה להבדיל, כמדובר כמה וכמה פעמים.

ונוסף לזה: כיון שדבר זה (לומר ח"ו על אינו-יהודי שהנו יהודי) הוא שקר מוחלט מעיקרו — הרי זה מהרס רחמנא ליצלן היל"ת את עניני תורת אמת, של עם אמת, ועד גם את כללות העולם, כיון שאמת היא אחד מג' העמודים שעליהם העולם קיים¹²².

ויהי רצון, שבקרוב ממש יקויים היעוד "ועמדו זרים ורעו צאנכם"¹²³ — שגם אז יהיו בגדר "זרים"¹²⁴, אלא שמציאותם תהי' באופן שתורגש בהם תכליתם, ואזי "והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"¹²⁵.

כג. כאמור לעיל, היות שמתחיל ענין "ויעקב הלך לדרכו", לכן עתה הוא הזמן המוכשר לעורר ע"ד השתדלות ביתר שאת וביתר עז בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור, וכיחוד בעשרת המבצעים שהם מצוות כלליות (כנ"ל סי"ג),

החל מהמבצעים שהזמן גרמא — מבצע נרות שבת קודש, מבצע כשרות ומבצע טהרת המשפחה (כנ"ל סי"ח), ויש לצרף לכך גם את מבצע צדקה (כנ"ל ס"כ-כא),

(120) ראה לעיל סי"ח (מנצו"א לזח"א עב, ב).
 (121) ברכת הבדלה — פסחים קד, א. ולהעיר מזה שהשבת היא אות "ביני ובין בנ"י" (תשא לא, יז), שלכן עכ"ם ששבת חייב מיתה (סנהדרין נח, ב).
 (122) אבות ספ"א.
 (123) ישעי' סא, ה. וראה ברכות לה, ב.
 (124) ראה בארוכה המשך תרס"ו ע' ע [צג].
 (125) ישעי' מט, כג. וראה זבחים יט, רע"א.

וזהו גם כלי להמשיך ולקבל צדקתו של הקב"ה¹²⁶, אשר "לך אד" הצדקה"¹²⁷,

שהקב"ה עצמו יוציא כל אחד מישראל מן הגלות "איש איש ממקומו כענין שנאמר¹²⁸ ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"¹²⁹, ועוד קודם לכן (בהיותנו עדיין בזמן הגלות) — להוציא את בני" מהגלות הפנימי, מה"א-ל זר אשר בקרבך"¹³⁰, וכן להוציא את ה"גלות" מבני",

שבבני" ידעו שהם העם הנבחר, ושהנשמה מלכתחילה לא הלכה לגלות¹³¹, ולכן — כיון שהנשמה (עיקר האדם) היא בת חורין — גם הגוף הוא בן חורין¹³²,

(אע"פ שבחיצוניות נמצאים בגלות, ולכן צ"ל "ודרשו את שלום העיר גוי' והתפללו בעדה גוי' כי בשלומה יהי' לכם שלום"¹³³, ודינא דמלכותא דינא¹³⁴),

ויקויים "ואולך אתכם קוממיות"¹³⁵ — עוד בהיותנו בימים וברגעים האחרונים של הגלות,

ו(לאח"ז) ללכת בריקוד בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו.

כד. כאמור לעיל, שהכלי להמשכת צדקתו של הקב"ה (שיוציא את בני" מן הגלות) הוא נתינת הצדקה — ולכן יחלקו עתה את השקלים לצדקה ע"י ה"טנקיסטים",

ולכן יגשו בסדר מסודר (לקבל את השקלים), ולאח"ז תהי' גם ההליכה בסדר מסודר לקבל פני משיח צדקנו, ועד שיהי' זה סדר שלמעלה מן הסדר,

[בדוגמת "מקום ארון אינו מן המדה"¹³⁶, שאע"פ שהארון מוכרח להיות מדוד (בסדר מסודר) בארכו רחבו וקומתו, מ"מ, "אינו מן המדה" (למעלה מסדר). ועד"ז גם "והי' מספר בני ישראל גוי' אשר לא ימד ולא יספר"¹³⁷ — מספר (סדר) ובלי מספר (למעלה מהסדר) כאחד],

(126 ראה תניא אגה"ק ס"ז.
 (127 דניאל ט, ז.
 (128 ישעי' כז, יב.
 (129 פרש"י נצבים ל, ג.
 (130 שבת קה, ב.
 (131 שיחת ג' תמוז תרפ"ז — נדפסה בקונט' יד בתחלתו. לקו"ד ח"ד תרצב, א. ועוד (סה"ש תרפ"ז ריש ע' 170. וש"נ).
 (132 ראה ד"ה אך בגורל תשל"ה ס"ז
 (תו"מ סה"מ תמוז ע' צח ואילך). לקו"ש ח"ג ע' 784.
 (133 ירמי' כט, ז.
 (134 גיטין י"ד, ב. וש"נ.
 (135 בחוקותי כו, יג.
 (136 יומא כא, א. וש"נ.
 (137 הושע ב, א.

(126 ראה תניא אגה"ק ס"ז.
 (127 דניאל ט, ז.
 (128 ישעי' כז, יב.
 (129 פרש"י נצבים ל, ג.
 (130 שבת קה, ב.
 (131 שיחת ג' תמוז תרפ"ז — נדפסה בקונט' יד בתחלתו. לקו"ד ח"ד תרצב, א. ועוד (סה"ש תרפ"ז ריש ע' 170. וש"נ).

ודבר זה (סדר שלמע' מהסדר) הוא בכחו של כל אחד ואחד מישראל, כי צדיקים דומים לבוראם¹³⁸, ו"כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב שנאמר¹³⁹ ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר"¹⁴⁰,

ויקויים "נייחא בתחתונים" ו"נייחא בעליונים"¹⁴¹, ועד ש"לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי"¹⁴², ומשם (מהר קדשי¹⁴³) יתפשט הדבר בכל ארץ ישראל, (וע"י א"י) בכל העולם כולו¹⁴⁴,

שיהי' שלום ושלוח בכל העולם כולו, ועאכו"כ שיקויים "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד גו"¹⁴⁵, "והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם"¹⁴⁶, ובקרוב ממש.

כה. אחרי חלוקת השקלים ע"י ה"טנקיסטים", צוה לנגן ניגון כ"ק אדמו"ר מהר"ש — "מלכתחילה אַריבער". ניגון — הכנה לניגון כ"ק אדמו"ר הזקן, ניגון כ"ק אדמו"ר הזקן (בבא הרביעית — פעם אחת), ניגון — "ניע זשוריצי חלאַפצי".

אח"כ הניגון — "צמאה לך נפשי".

טרם צאתו הניגון — "כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון".

(143) וכמש"נ (ישעי' כז, יג) "בהר הקודש בירושלים". וראה לקו"ת ר"ה ס, ב.
 (144) ראה פסיקתא רבתי פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.
 (145) בחוקותי שם, ו.
 (146) שם, יב.

(138) ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג.
 (139) ישעי' ס, כא.
 (140) סנהדרין ר"פ חלק.
 (141) ב"ר פ"ל, ה.
 (142) ישעי' יא, ט.

הוספה

בי"ה, י"א מ"ח תשי"ח
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' ... שי

שלום וברכה!

לאחרי השתיקה הכי ארוכה, נתקבל מכתבו מו' חשון, בו כותב ג"כ מה שקרה לבתו ... שתליטי"א.

ויהי רצון שמכאן ולהבא לא תדע מכל צער ועגמי"נ, ובודאי תשאל עתה להוראת רופא מומחה במקצוע — ואחרי שתספר לו הפרטים ופרטי פרטים ממהלך הענינים בזה עד עתה. והרי התורה נתנה רשות וגם כח לרופא לרפאות.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע. ויהי רצון שיבשר טוב אודות כאו"א מהם, ומובן שגם הוא בכלל, ואף שאינו מזכיר דבר אודות בריאותו הוא, שלכאורה יש לפרשו שהכל בסדר ובשלום בזה, בכל זה מה טוב שיכתוב בפירושו.

בודאי השתתף בהתועדות אני"ש בימי הרצון דחדש תשרי העבר ושלפניהם ושלאחריהם, ויהי רצון שימשיך השמחה על כל השנה כולה בעניני תורה ומצותי, ובעניניו דבכל דרכיך דעהו וכפסק השו"ע ס"י רל"א.

בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.

התורה נתנה רשות .. לרופא לרפאות: ברכות ס, סע"א. וש"נ. טוש"ע יו"ד רסל"ו.
דבכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו.

ב

בי"ה, יא' מ"ח תשכ"ז
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' זלמן מרדכי שי'

שלום וברכה!

נאך אַ ליינגערן איבעררייס, איז מיר אָנגעקומען אייער [בריוו] פון 10/20. בעת רצון וועט מען אייך מזכיר זיין אויף דעם ציון הקי' פון מיין שווער כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע, לויט דעם אינהאַלט פון אייער שרייבען, און השם יתברך זאָל העלפען אַזוי ווי איר האָט געשריבען די בקשה, זאָלט איר אויך קענען אָנזאָגען גוטע בשורות אין דעם.

און בפרט אַז [עס] איז ערשט איינגע וואַכען, וואָס מיר זיינען געקומען פון דעם חדש השביעי, און ווי חכמנו ז"ל טייטשען אויס, איז דאָס דער חדש המושבע בכל, און וועלכער זיין אָפּשלוס איז מיטן יום טוב זמן שמחתנו ביז שמחת תורה, און מיט דער כוונה צו מיטנעמען דאָס אויף אַ גאַנצען יאָר, אַז ס'זאָל זיין שנת תורה ושנת שמחה.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

מיר האָבען געהערט מפי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ זי"ע אַז אין אייער עלטער, איז גוט און וויכטיג צו לערנען משניות, און וויסען בעל פה פרקים משניות, און אייניגע פרקים פון דעם ספר תניא קדישא.

ב

מוה' זלמן מרדכי: שער, וואוסטער. נולד בפלך קאָוונא (ליטא) — טבת תרמ"ב, לאביו החסיד מוה"ר יחיאל דובער שו"ב ע"ה שער (שעארי)*. בשנת תרס"ז היגר עם משפחתו לארה"ב (בעקבות הגירת הוריו לשם). שימש כשו"ב בעיר וואוסטער. נפטר באהקתו — ט"ו תמוז תשל"ג (ומ"כ בהר המנוחות אשר בירושת"ו).

חדש השביעי .. חכמנו ז"ל טייטשען .. המושבע בכל: ויק"ר פכ"ט, ח (עה"פ "בחדש השביעי" — אמור כג, כד). וראה "היום יום" כה אלול. כש"ט בהוספות סמ"א. וש"נ.

יום טוב .. כוונה .. מיטנעמען .. אַ גאַנצען יאָר: ראה לקו"ת ברכה צח, ב. סה"מ תש"ב ע' 49. ובכ"מ.

מיר האָבען געהערט מפי כ"ק מו"ח אדמו"ר .. אַז אין אייער עלטער כו': ראה גם אג"ק ח"כ אגרת ז'קנא, ובהנסמן בהערות שם.

(* נפטר — כ"ח טבת תרצ"ב (ומ"כ בעיר וואוסטער). אגרות אליו — אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ חט"ז אגרת ה'יתצו, ובהנסמן בהערות שם.

אויך האָט מען געדאַרפט בודק זיין אייערע תפילין – אויב דאָס איז ניט געטאָן געוואָרען אין די לעצטע 12 חדשים, און יעדער וואָכען טאָג פאַרן אָנטאָן די תפילין צו געבען עטליכע סענט אויף צדקה.

[תרגום חפשי]

לאחרי הפסק ארוך נתקבל [המכתב] שלו מ-10/20.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו, והשם יתברך יעזור שכשם שכתב הבקשה כן יוכל לבשר טוב בזה. ובפרט שעתה אך שבועות אחדים לבואנו מ"חדש השביעי", שכפירוש חכמינו ז"ל הרי זה חדש ה"מושבע בכל", ואשר סיומו וחותרו הוא ביום-טוב של "זמן שמחתנו" עד "שמחת תורה" – עם הכוונה להמשיך זאת על כל השנה כולה, שתהי שנת תורה ושנת שמחה. בברכה לבשו"ט.

נ.ב.

שמענו מפי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אשר [לאדם] בגילו – טוב וחשוב ללמוד משניות, ולדעת בעל פה איזה פרקים משניות, ופרקים אחדים מספר התניא קדישא.

כן הי' צריך לבדוק את התפילין שלו – באם לא נעשה כן ב-12 החדשים האחרונים, ובכל יום חול קודם הנחת התפילין – להפריש פרוטות אחדות לצדקה.

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' **שלום דובער** בהרה"ח הרה"ת ר' **אפרים** ע"ה

וואָלף

ממנהלי מוסדות חב"ד בארצנו הקדושה תובב"א
מסור ונתון בלב ונפש לכ"ק אדמו"ר זי"ע
עוסק בצ"צ באמונה ואוהב את הבריות
נקטף במיטב שנותיו בצאת שבת קודש פ' בראשית
לסדר „ואיננו כי לקח אותנו אלקים”
אור ללי תשרי, א' דר"ח מרחשון, ה'תשס"א

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי בנו וכלתו

הרה"ת ר' **אברהם** בן **בת-שבע** וזוגתו מרת חי' **מרים** בת **דבורה**

בניהם ובנותיהם

הרה"ת **מנחם מענדל** בן חי' **מרים** וזוגתו מרת חי' **מושקא** חוה בת **רבקה**
ובנם **לוי יצחק** בן חי' **מושקא** חוה

הרה"ת **לוי יצחק** בן חי' **מרים** וזוגתו מרת חי' **מושקא** בת **לאה**
ובתם **שיינא** בת חי' **מושקא**

איתמר בן חי' **מרים** וזוגתו מרת חי' **מושקא** בת **בילא** חנה

שלום דובער בן חי' **מרים**, חנה בת חי' **מרים**
נחמה לאה בת חי' **מרים**, אהרן בן חי' **מרים** ו**שמואל** בן חי' **מרים**
שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

וואָלף